Premoženjska razmerja med zakoncema

Finska

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Finska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema temelji na pojmu odloženega skupnega premoženja. To pomeni, da imata med trajanjem zakonske zveze zakonca ločeno premoženje, če pa zakonska zveza preneha, se premoženje med njima razdeli v enakih deležih.

S sklenitvijo zakonske zveze se lastništvo nad premoženjem zakoncev ne spremeni. V skladu s finskim zakonom o zakonski zvezi (*Avioliittolaki* 234/1929) premoženje, ki pripada zakoncu pred sklenitvijo zakonske zveze, ostane last tega zakonca tudi med trajanjem zakonske zveze. Prav tako ostane njegova last tudi premoženje, ki ga med zakonsko zvezo pridobi kot dediščino ali darilo. Poleg premoženja so ločeni tudi dolgovi, kar pomeni, da bo vsak zakonec sam odgovoren za kakršen koli dolg, ki mu je nastal pred sklenitvijo zakonske zveze ali med njo. Vendar pa sta zakonca solidarno odgovorna za dolgove, ki zakoncu nastanejo zaradi preživljanja družine.

Na podlagi finske ureditve premoženjskih razmerij med zakoncema ima vsak zakonec pravico do premoženja drugega zakonca. Na podlagi te pravice so vsak od zakoncev ali vdovec (vdova) in dediči pokojnega zakonca upravičeni do polovice neto premoženja zakoncev ob delitvi zakonskega premoženja po prenehanju zakonske zveze. Pravica zakonca zajema vse premoženje ne glede na to, kdaj in kako sta zakonca pridobila ali prejela premoženje pred sklenitvijo zakonske zveze. Vendar pa se lahko zakonca s sklenitvijo pogodbe o ureditvi premoženjskopravnih razmerij odločita, da v zakonski zvezi navedene pravice ne bosta uporabljala. Poleg tega je iz obsega pravice zakonca izključeno tudi vsako premoženje, ki ga zakonec prejme z darilom, oporoko ali klavzulo o upravičencu, ki določa, da prejemnikov bodoči zakonec nima pravice do zadevnega premoženja.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Zakonca lahko pred sklenitvijo zakonske zveze ali med zakonsko zvezo skleneta pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema. Ta pogodba vpliva na to, kako se razdeli premoženje zakoncev. Na primer, zakonca se lahko dogovorita, da zakonec nima pravice do premoženja, ki pripada drugemu zakoncu, ampak da vsak zakonec obdrži svoje premoženje. Dogovorita se lahko tudi, da je določeno premoženje izključeno iz delitve premoženja zakoncev.

Pogodba o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema mora biti sklenjena v pisni obliki, datirana in podpisana. Poleg tega jo morata potrditi dve nepristranski osebi. Pogodba o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema začne veljati, ko jo v register vpiše lokalni matični urad (*maistraatti*) (ali od začetka leta 2020 agencija za digitalne storitve in podatke o prebivalstvu (*Digi- ja väestötietovirasto*)).

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Zakon o zakonski zvezi vsebuje nekatere omejitve v zvezi z upravljanjem premoženja, kot je skupni dom zakoncev ali premično premoženje gospodinjstva. Zakonec ne sme brez pisnega soglasja drugega zakonca razpolagati z nepremičninami, ki jih zakonca uporabljata kot skupni dom. Zakonec ne sme brez soglasja drugega zakonca razpolagati z najemno ali drugimi pravicami do posesti stanovanja, ki se uporablja kot skupni dom zakoncev; premičnim premoženjem, ki je del skupnih gospodinjskih predmetov, ki jih uporabljata oba zakonca; orodjem, ki ga potrebuje drugi zakonec, ali premičnim premoženjem, ki je namenjeno osebni rabi drugega zakonca ali otrok.

Razdelitev premoženja zakoncev se lahko prilagodi, če bi sicer privedla do nerazumnega rezultata ali neupravičene finančne koristi drugega zakonca. To pomeni, da je mogoče v posameznem primeru na podlagi razumnih preudarkov odstopati od pravil, ki se sicer uporabljajo za razdelitev premoženja zakoncev. Pri razmisleku o prilagoditvi razdelitve premoženja zakoncev je treba posebno pozornost nameniti trajanju zakonske zveze, dejavnostim zakoncev za njuno skupno gospodinjstvo ter ustvarjanje in ohranjanje premoženja ter drugim podobnim dejstvom v zvezi s financami zakoncev.

Pri prilagoditvi razdelitve premoženja zakoncev se lahko odredi, da zakonec na podlagi pravice zakonca ne bo prejel nobenega premoženja drugega zakonca ali da bo navedena pravica omejena; da je določeno premoženje v celoti ali delno izključeno iz pravice zakonca pri delitvi premoženja zakoncev; ali da se vse premoženje ali del premoženja, ki je bilo s pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema izključeno iz pravice drugega zakonca, pri razdelitvi v celoti ali delno šteje za premoženje, ki je predmet pravice drugega zakonca.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Kadar poteka postopek za razvezo zakonske zveze ali kadar je zakonska zveza prenehala, je treba premoženje zakoncev razdeliti, če to zahteva zakonec ali dedič pokojnega zakonca. Pri tej delitvi premoženja zakoncev se pravica zakonca uresniči z določitvijo zneska, ki ga mora zakonec z večjim neto premoženjem izročiti drugemu zakoncu. Če nima noben zakonec pravice do premoženja drugega zakonca, je treba premoženje zakoncev ločiti namesto razdeliti. Če imata zakonca skupno premoženje, je treba v primeru razdelitve ali ločitve premoženja na zahtevo razdeliti tudi skupno premoženje zakoncev.

Poleg tega se lahko premoženje zakoncev razdeli tudi, če je bila za zakonca, katerih premoženjska razmerja so urejena s finskim pravom, izdana tuja sodna odločba o prenehanju življenjske skupnosti. Razdeliti pa se ne sme, če zakonca po sodni odločbi o prenehanju življenjske skupnosti znova začneta živeti skupaj.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Načeloma se ob prenehanju zakonske zveze zaradi smrti enega od zakoncev uporabljajo ista pravila.

Če ima pokojni zakonec neposredne dediče (otroke ali njihove potomce), lahko vdovec (vdova) in dediči pokojnika zahtevajo razdelitev premoženja zakoncev. Glavno pravilo pri tej razdelitvi premoženja zakoncev je, da se vse premoženje razdeli enako. Polovico premoženja prejme preživeli zakonec, druga polovica pa se razdeli med dediče. Če pa ima vdovec (vdova) več premoženja kot pokojni zakonec, ima pravico obdržati vse svoje premoženje.

Če zakonska zveza preneha zaradi smrti zakonca in pokojni zakonec nima neposrednih dedičev, vdovec (vdova) podeduje vse njegovo premoženje, razen če je pokojni zakonec v oporoki določil drugače. V takem primeru se premoženje zakoncev ne deli na premoženje prvega pokojnega zakonca in preživelega zakonca. Splošno pravilo je, da se šele po smrti obeh zakoncev premoženje, ki ga je zapustil zadnji zakonec, enako razdeli med dediče obeh zakoncev. Vdovec (vdova) v oporoki ne more voliti tega, kar bi torej pripadalo dedičem prvega pokojnega zakonca.

Razen če neposredni dediči zahtevajo razdelitev zapuščine ali če je to potrebno na podlagi oporoke, ki jo je zapustil pokojni zakonec, lahko preživeli zakonec v posesti obdrži nerazdeljeno zapuščino pokojnega zakonca. Vendar ima preživeli zakonec pravico v posesti obdržati nerazdeljeni skupni dom zakoncev in vse običajno premično premoženje gospodinjstva, če nima v lasti drugega prebivališča, ki bi bilo primerno za dom.

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Na Finskem organi postopkov v zvezi s premoženjem zakoncev ne začnejo po uradni dolžnosti. Če se zakonca ne dogovorita o delitvi, okrožno sodišče (*käräjäoikeus*) na zahtevo imenuje izvršitelja, da razdeli premoženje zakoncev.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Pravica zakonca, da sklepa pogodbe, zaradi zakonske zveze praviloma ni omejena, ampak ima med zakonsko zvezo vsak zakonec pravico, da odločitve v zvezi s svojim premoženjem sprejema brez soglasja drugega zakonca.

Poleg tega zakonec po zakonu ne odgovarja neposredno za dolgove drugega zakonca. Vendar pa zakonca solidarno odgovarjata za dolg, ki ga je prevzel samo eden od zakoncev za preživljanje družine, pa tudi za plačilo najemnine za skupno stanovanje zakoncev. Zakonca lahko najem skupnega stanovanja odpovesta le skupaj, tudi če ga je sklenil samo eden od zakoncev.

Pravice upnikov so zaščitene v zakonu o zakonski zvezi, tako da se zakonec ne more odpovedati svojim pravicam v delitvi premoženja zakoncev na način, ki bi bil zavezujoč za upnike. Če je zakonec pri razdelitvi premoženja zakoncev drugemu zakoncu ali dedičem drugega zakonca predal premoženje v bistveno večji vrednosti, kot bi ga moral predati, se lahko razdeljeno premoženje terja nazaj in vključi v stečajno maso.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Na Finskem organi postopkov v zvezi s premoženjem zakoncev ne začnejo po uradni dolžnosti. Kadar poteka postopek za razvezo zakonske zveze ali kadar je zakonska zveza prenehala, je treba premoženje zakoncev razdeliti, če to zahteva zakonec ali dedič pokojnega zakonca. Če noben zakonec nima pravice do premoženja drugega zakonca, je treba premoženje zakoncev ločiti namesto razdeliti.

Glavno pravilo pri razdelitvi premoženja zakoncev zaradi razveze zakonske zveze je, da se vse premoženje razdeli enako, razen če sta zakonca sklenila pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij. Razdelitev premoženja zakoncev se lahko tudi prilagodi, če bi sicer privedla do nerazumnega rezultata. V primeru razdelitve ali ločitve premoženja je treba na zahtevo razdeliti tudi skupno premoženje zakoncev.

Če zakonska zveza preneha zaradi smrti zakonca in ima pokojni zakonec neposredne dediče (otroke ali njihove potomce), lahko vdovec (vdova) in dediči pokojnika zahtevajo razdelitev premoženja zakoncev. Glavno pravilo pri tej delitvi je, da se vse premoženje razdeli enako. Polovico premoženja prejme preživeli zakonec, druga polovica pa se razdeli med dediče. Če pa ima preživeli zakonec več premoženja kot pokojni zakonec, ima preživeli zakonec vedno pravico obdržati vse svoje premoženje. Če zakonska zveza preneha zaradi smrti zakonca in pokojni zakonec nima neposrednih dedičev, preživeli zakonec podeduje vse njegovo premoženje, razen če je pokojni zakonec v oporoki določil drugače. Splošno pravilo je, da se šele po smrti obeh zakoncev premoženje, ki ga je zapustil zadnji zakonec, enako razdeli med dediče obeh zakoncev.

Stranke se lahko med seboj dogovorijo o razdelitvi premoženja (pogodbena razdelitev). Če stranke ne dosežejo dogovora, premoženje razdeli izvršitelj, ki ga na zahtevo enega od zakoncev imenuje sodišče (razdelitev po izvršitelju, ki ga imenuje sodišče).

Če se razdelitev opravi sporazumno, jo je treba evidentirati v dokumentu, ki mora biti datiran in podpisan. Poleg tega ga morata potrditi dve nepristranski osebi. Če razdelitev opravi izvršitelj, je treba o tem sestaviti dokument, izvršitelj pa ga mora podpisati.

Dokument se lahko predloži za vpis v register lokalnemu matičnemu uradu (od začetka leta 2020 agenciji za digitalne storitve in podatke o prebivalstvu). Z vpisom dokumenta o razdelitvi v register je vsak zakonec zaščiten pred terjatvami upnikov drugega zakonca; sicer pa ne vpliva na veljavnost razdelitve premoženja med strankami.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Lastništvo nad nepremičnino se lahko v register vpiše na podlagi vložitve predloga za vpis lastninske pravice. Lastninska pravica se vpiše v javni register lastninskih pravic in hipotek. Po vpisu lastninske pravice v register je novi lastnik naveden na potrdilu o lastninski pravici.

V primeru spremembe lastništva nad nepremičnino zaradi njene razdelitve ali ločitve je treba nacionalni geodetski upravi Finske (*Maanmittauslaitos*) za namene predloga za vpis lastninske pravice v register poslati izvirnik pogodbe o razdelitvi ali ločitvi premoženja, pojasnilo razlogov za razdelitev premoženja (npr. obvestilo okrožnega sodišča, da se je pri njem začel postopek v zvezi z razvezo zakonske zveze) in potrdilo o plačilu davka za prenos lastništva.

Rok za vpis lastninske pravice na nepremičnini, ki je bila razdeljena zaradi prenehanja zakonske zveze, začne teči na dan začetka veljavnosti razdelitve. Rok za vpis lastninske pravice v register je šest mesecev.

Zadnja posodobitev: 15/02/2024

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.